

Engelli Bireylere Yönelik Evlilik Tutumlar? Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Engelli Bireylere Yönelik Evlilik Tutumlar? Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20969>

Öz

Engelli Bireylere Yönelik Evlilik Tutumlar? Ölçe?i (EBYETÖ), Yasir Sinan ??ler taraf?ndan 2019 y?l?nda yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilm? özgün bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, genel popülasyondaki bireylerin engelli ki?ilerle evlilik yapma potansiyeline ili?kin bili?sel, duyu?sal ve davran?sal e?ilimlerini ölçmek amac?yla tasarlanm??tır. Ölçek geli?tirme çal??mas?, yap?sal geçerli?i kan?tlamak için Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve yüksek düzeyde iç tutarlılı?? göstermek için Cronbach Alfa güvenirlik katsay?s? hesaplamalar?n? içermektedir. Nihai form, üç alt boyutta toplam 24 maddeden olumaktadır.

Anahtar Kelimeler

Engelli Bireyler, Evlilik Tutumlar?, Tutum, Psikolojik Ölçek Geli?tirme, Güvenirlik, Geçerlik, Faktör Analizi, Sosyal Kabul.

Yazarlar

Yasir Sinan ??ler

Amaç

Ölçe?in temel amac?, engelli bireylere yönelik evlilik tutumlar?n? bilimsel ve sistematik bir çerçevede ölçmektir. Geli?tirme çal??mas?, toplumsal düzeyde engelli bireylerin evlilik potansiyellerine ili?kin var olan alg?lar?, olumlu veya olumsuz önyarg?lar? ve sosyal kabul düzeylerini belirlemeyi hedeflemiştir. Elde edilen veriler, engellilik alan?nda çal??an profesyonellere ve sosyal politikalara yön verecek önemli bir tan? araç? sunmay? amaçlamaktadır.

Bu ölçek, bireylerin sadece engelli bir ki?iyle evlenme fikrine ne kadar aç?k oldu?unu de?il, ayn? zamanda bu evlili?in getirece?i ebeveynlik rolleri ve sosyal çevre etkile?imleri gibi daha karma??k boyutlardaki tutumlar?n? da derinlemesine inceleme f?rsat? sunmaktadır.

Yap?

Engelli Bireylere Yönelik Evlilik Tutumlar? Ölçe?i, bireylerin evlilik ba?lam?nda engellili?e kar?? gösterdikleri tutumlar? çok boyutlu olarak ele alır. Ölçe?in yap?sal analizi sonucunda, kuramsal temellere uygun olarak üç ana faktör (alt boyut) alt?nda topland??? belirlenmiştir. Bu alt boyutlar, bireylerin engelli bir ki?iyle evlili?e dair farklı aç?lardan yakla??mlar?n? temsil etmektedir:

E? Seçimi Alt Boyutu: Romantik ili?kilerde ve evlilik kararlar?nda engellilik durumunun bir

kısıtlama olarak görülüp görülmediği.

Ebeveynlik ve Sosyal Çevre Alt Boyutu: Engelli bir eyle kurulan evliliğin, ebeveynlik görevleri ve geniş sosyal çevrenin (aile ve arkadaşlar) tepkileri üzerindeki etkisine dair tutumlar.

İyileşsellik ve Kabul Alt Boyutu: Engellilik durumunun günlük yaşamdaki iyileşsellik etkileme derecesi ve engelli bireyin toplumsal yaşamda ne kadar kabul gördüğüne dair inançlar.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliği kanıtlarını sunmak amacıyla, geliştirme sürecinde faktör analizleri kullanılmıştır. Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA), 405 kişilik bir katılımcı grubundan elde edilen veriler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Analize başlamadan önce, veri setinin uygunluğunu kontrol etmek amacıyla KMO ve Bartlett testi sonuçları incelenmiş ve verinin faktör analizi için uygun olduğu tespit edilmiştir.

Analiz sürecinde, veri indirgeme yöntemi olarak **Temel Bileşenler Analizi** (Principal Component Analysis) kullanılmıştır. Öz değerler ve scree plot grafiği incelenerek, kuramsal çerçevede doğrultusunda üç faktörlü bir yapıya uygun olduğu kararlaştırılmıştır. Faktörlerin daha net ayrıştırılabilmesi için dik döndürme yöntemlerinden **Varimax döndürme** kullanılmıştır. Bu süreçte, faktör yükleri düşük olan veya birden fazla faktörde yüke sahip olan maddeler (4, 5, 7, 9, 16, 19, 22, 23) ölçekten çıkarılarak, ölçeğin nihai 24 maddelik formu oluşturulmuştur.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek amacıyla **Cronbach Alfa** katsayısı hesaplanmıştır. Psikometrik standartlara göre, elde edilen güvenilirlik katsayısının $\alpha=0.70$ üzerinde olması, test puanlarının genel olarak güvenilir kabul edilmesi için yeterli görülmektedir. Engelli Bireylere Yönelik Evlilik Tutumları Ölçeği, bu standartları oldukça üzerinde sonuçlar vermiştir.

Ölçeğin genel boyutu için elde edilen Cronbach Alfa değeri $\alpha=0.94$ olarak saptanmıştır. Alt boyutlara ilişkin güvenilirlik katsayıları da yüksek düzeyde tutarlılık göstermektedir: E? Seçimi alt boyutu için $\alpha=.94$; Ebeveynlik ve sosyal çevre alt boyutu için $\alpha=.86$; ve iyileşsellik ve kabul alt boyutu için $\alpha=.86$. Bu yüksek katsayılar, ölçeğin tutarlı ve güvenilir sonuçlar ürettiğini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirmede kullanılan faktör analizi, ölçek maddelerinin hangi gizil yapıları temsil ettiğini belirlemek için kritik bir adımdır. Başlangıçta 32 madde ile yola çıkılan analiz, 405 kişilik veri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Analiz sonucunda, faktör yapısını bozabilecek düşük veya çapraz yüklemeli maddelerin elenmesiyle (toplam 8 madde), ölçeğin nihai olarak üç faktörlü ve 24 maddelik bir yapıya sahip olduğu belirlenmiştir.

Kullanılan **Temel Bileşenler Analizi** ve **Varimax döndürme** teknikleri, maddelerin teorik olarak beklenen üç alt boyutta net bir şekilde ayrışmasını sağlamıştır. Bu bulgular, ölçeğin kuramsal temellerini destekleyen güçlü bir yapısal geçerliğe sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Araç

Test Type: Geliştirme Tipi Psikometrik Ölçek

Format: 24 madde, 3 alt boyut.

Language Available: Türkçe

Population Group: Yetişkinler (Genel Popülasyon)

Age Group: Yetişkin

Population Details: Geçerlik ve güvenirlik çalışması 405 kişilik bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Methodology: 5'li Likert Tipi Derecelendirme kullanılmaktadır (1=kesinlikle katılmıyorum - 5=kesinlikle katılıyorum).

Anahtar Kelimeler

EBYETÖ, Engellilik, Evlilik Tutumu, Likert Ölçeği, Temel Bileşenler Analizi, Cronbach Alfa Katsayısı, Varimax Döndürme, Faktör Yüğü.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Bilinmiyor

Özinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2019 yılında Hasan Kalyoncu Üniversitesi'nde Yüksek Lisans tezi olarak geliştirilmiştir. Ölçeğin akademik veya ticari amaçla kullanımı için sorumlu yazar Yasir Sinan Özer ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [engelli-bireylere-yonelik-evlilik-tutumlari-olcegi-](#)

[toad.pdf](#)

Kaynaklar

??ler, Y. S. (2019). *Engelli bireylere yönelik evlilik tutumlar? ölçe?inin geli?tirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?* (Yay?nlanmam?? Yüksek Lisans tezi). Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep.

Engelli Bireylere Yönelik Evlilik Tutumlar? Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Toplam 24 madde vardır. Örnek maddeler:

Biriyle evlenmek için sevmek ve anla?mak yeterlidir.

??itme engelli biriyle evlenebiliririm

Koltuk de?nekli e?imle d??ar? ç?kmaktan utanmam.